

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (10.6.2011/621) 40 §:n nojalla alla olevaa kaivospiiriä koskevan kuulemisasiakirjan:

Kaivosoikeuden haltija: Gold Fields Arctic Platinum Oy
KaivNro: 4689
Alueen sijainti: Keminmaan kunta

Tällä kirjeellä Tukes antaa mahdollisuuden esittää mielipiteitä ja muistutuksia ennen yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeellisten määräysten antamista ja vakuuksien määräämistä kaivosoikeuden haltijalle. (Kaivoslaki 181 §, 52 § ja 125 §)

Mielipiteet ja muistutukset

Mielipiteet ja muistutukset kuulemisasiakirjasta toimitetaan 24.3.2014 mennessä Tukeisiin, osoitteeseen Valtakatu 2, 96100 Rovaniemi tai sähköisesti osoitteeseen: kaivosasiat@tukes.fi
Mielipiteeseen tai muistutukseen tulee lisätä asian tunnus: KaivNro 4689

Kuulemisasiakirjojen nähtävilläolo

Kuulemisasiakirjat ovat nähtävänä Keminmaan kunnanviraston ilmoitustaululla (Kunnantie 3) ja Tukesin Rovaniemen toimipaikassa (Valtakatu 2, Rovaniemi). Kuulemisasiakirjoihin voi tutustua myös osoitteessa www.tukes.fi/kaivosasiat.

Lisätietoja Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205

Kuulutettu 20.2.2014

Pidetään nähtävänä 24.3.2014 saakka

KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN ANTAMINEN JA VAKUUDEN MÄÄRÄÄMINEN (kaivoslaki 621/2011 40§)

Kaivosviranomaisena toimivan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukesin) laatima yhteenveto kuultavasta kohteesta

**Kaivospiiri
Sijainti**

Sompuoja (KaivNro 4689)
Keminmaa

**Kaivospiirin haltija tai
kaivosyhtiö**

Gold Fields Arctic Platinum Oy
y-tunnus: 16067453
Helsinki
Suomi

Yhteystiedot:

Gold Fields Arctic Platinum Oy
Ahjotie 7
96320 Rovaniemi
puh. 040-512 0023

Lisätietoja antaa:

Juha Rissanen, puh. 040-844 6671

Kaivospiirin perustiedot:

Kaivoskivennäinen:

Platina-palladium-rhodium-kulta-kupari-nikkeli

Tilannetiedot:

1. Kaivospiiritoimitus valmis, kaivoskirja annettu:	On
2. Kaivostyö alkanut:	Ei
3. Alueella tutkimuskaivanto	On
4. Alueella rikastamo	Ei
5. Alueella rikastushiekka-alue	Ei
6. Toimintaa varten on ympäristölupa	Ei

Kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 1.

Kaivosoikeuden haltijan on tullut selvittää kaivosviranomaiselle viimeistään 30.6.2013 mennessä, miten kaivosturvallisuutta koskevat seikat on otettu huomioon kaivostoiminnassa. Kaivoslaki 181 §

Kaivospiiriä koskevat aikaisemmat kaivospiirimääräyksessä tai kaivoskirjassa annetut lupamääräykset, ympäristölupamääräykset sekä ympäristövaikkuuden perusteet, suuruus ja laji

Katso liite 2.

Kuulemisen peruste

Kuulemisen peruste on kaivoslain (621/2011) 181 §.

Kaivosviranomaisen on määrättävä vakuuden laji ja suuruus sekä annettava kaivosoikeuden haltijalle enintään vuoden pituinen määräaika vakuuden asettamiselle. Lisäksi kaivosviranomaisen on annettava kaivosoikeuden haltijalle yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset kaivoslain (621/2011) 52 §:n 3 momentin (katso alla) ja 125 §:n mukaisesti 30.6.2014 mennessä. Kaivoslain 125 § koskee kaivosturvallisuusluvassa annettavia määräyksiä. Kaivosturvallisuutta koskevat seikat kaivosoikeuden haltijan on tullut selvittää kaivosviranomaiselle 30.6.2013 mennessä. Kaivosturvallisuuteen liittyvät asiat ja määräykset käsitellään ja tarkistetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston järjestämissä kaivostarkastuksissa.

Kuulemisen sisältö

Kaivoslaki 52.3 §

Kaivosluvassa on annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset:

- 1) kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai rajoittamiseksi sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta;
- 3) esiintymän hyödyntämisen laajuutta ja tuloksia koskevasta selvitysvastuusta;
- 4) poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella;
- 5) sen varmistamiseksi, ettei luvassa tarkoitettulla toiminnalla vaaranneta saamelaiden asemaa alkuperäiskansana saamelaisten kotiseutualueella ja kolttien koltalain mukaisia oikeuksia koltta-alueella;
- 6) kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvästä vakuudesta 10 luvun mukaisesti sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista; (ks. alla esitetyt §:t 108-110)
- 7) lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettavasta määräajasta;

8) muista kaivoslupan nojalla tapahtuvaa toimintaa koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu tässä laissa kiellettyä seurausta;

9) muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista.

Kaivosviranomaisen päätöksessä sovellettavat säädökset

Kaivoslaki 56.1 §

Kaivoslupaa koskevassa päätöksessä on selostettava hakemuksen tarkoitus tai liitettävä hakemus tarpeellisilta osin päätökseen. **Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin YKSILÖITYIHIN vaatimuksiin.**

Kaivoslaki 62.2 §

Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivoslupan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein. Lupaviranomaisen on ilmoitettava tarkistusväli luvassa. Välttämättömän yleisen tai yksityisen edun turvaamiseksi taikka muusta erityisestä syystä myös määräajan voimassa olevan kaivoslupan määräyksiä voidaan määrätä tarkistettavaksi määräajoin.

Kaivoslaki 38 §

Asian selvittämisessä saamelaisten kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella noudatetaan kaivoslain 38 §:ää.

Kaivoslaki 108 §, Vakuus kaivostoiminnan lopettamista varten

Kaivoslupan haltijan on asetettava kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus, jonka on oltava riittävä kaivostoiminnan laatu ja laajuus, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja muun lain nojalla vaaditut vakuudet huomioon ottaen.

Kaivoslaki 109 §, Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden suuruutta on tarvittaessa tarkistettava, kun kaivoslupaa tarkistetaan 62 §:n mukaisesti taikka kaivoslupaa muutetaan 69 §:n mukaisesti tai luvan voimassaoloa jatketaan 61, 63 tai 65 §:n mukaisesti.

Vakuus on asetettava kaivosviranomaiselle, jonka tulee valvoa korvauksen saajan etua vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa.

Kaivoslaki 110 §, Vakuudesta suoritettavat kustannukset

Vakuudesta voidaan suorittaa ne kustannukset, jotka ovat tarpeen tässä laissa säädettyjen tai asianomaisessa luvassa määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi.

Kaivosviranomaisen tulee vapauttaa vakuus, kun luvanhaltija on täyttänyt 1 momentissa tarkoitetut velvoitteet. Vakuus on mahdollista vapauttaa myös osittain.

Kaivosviranomaisen selvennys kuulemisen sisältöön ja sen perusteella annettaviin määräyksiin

Kaivosviranomaisen tulee antamaan kaivoslain 52 §:ssä ja 125 §:ssä mainittuihin kohtiin määräykset huomioiden erityisesti kaivospiirimääräyksessä tai kaivoskirjassa annetut lupamääräykset, ympäristölupamääräykset sekä ympäristövakuuden sisällön. Määräyksiin vaikuttavat lisäksi kaivosyhtiön esittämät perustelut, kaivospiirillä vallitseva tilanne (kaivoksen elinkaaren vaihe) ja kuulemismenettelyn tuomat lisätiedot.

Annettaville määräyksille sekä vakuuden suuruudelle ja lajille asetetaan tarkistusväli. Vakuuden suuruutta voidaan tarkistaa portaittain suhteessa kaivoksen elinkaaren vaiheeseen.

Kaivosviranomaisen pyytää huomioimaan kaivoslain 62 §:n mukaisesta lupamääräysten tarkistusvälistä seuraavaa:

Monilla kaivospiireillä ei ole aloitettu varsinaista kaivostoimintaa, eikä kaivostoiminnan valmistavia töitä. Tämä saattaa joidenkin kaivospiirien osalta tarkoittaa käytännössä sitä, että kaivospiirille asetetaan uusi ajankohta määräysten antamiseen tai vakuuden lajin ja suuruuden asettamiseen. Esimerkiksi yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavat määräykset sekä vakuuden laji ja suuruus annetaan ennen kaivoksen rakentamistöiden aloittamista ja/tai ennen varsinaisen kaivostoiminnan aloittamista.

Kaivosviranomaisen pyytää huomioimaan, että joillakin erityisellä poronhoitoalueella toimivien kaivospiirien haltijoilla voi olla kaivosyhtiön ja paikallisen palikunnan välinen keskinäinen sopimus poronhoidolle aiheutuvien haittojen korvaamisesta. Tällöin ei välttämättä anneta erikseen määräyksiä kaivosviranomaisen toimesta poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella.

Vakuuden lajiKaivoslaki 109 §, Vakuuden asettamista koskeva menettely

Lupaviranomainen määrää vakuuden lajin ja suuruuden asianomaisessa luvassa.

Vakuuden lajiksi voidaan hyväksyä pankkitalletus, omavelkainen pankkitakaus tai vakuutusyhtiön antama takaus (takausvakuutus). Omavelkaisen pankkitakauksen antajan ja vakuutusyhtiön sekä niiden emoyhtiön kotipaikan tulee sijaita Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta

Kaivosyhtiön selvitys on esitetty liitteessä 3.

Kaivosyhtiön esitys vakuuden suuruudelle ja lajille sekä perustelut

Kaivosyhtiö ehdottaa vakuuden suuruudeksi 7 000 euron pankkitakausta tai vakuutusta.

Perustelut (tiivistelmä liitteestä 3):

Vakuus kattaa kairareikien suojaputkien (190 kpl) lyhentämisen lähelle maan pinnan tasoa.

Kaivosyhtiö ehdottaa vakuuden tarkistamista siinä vaiheessa, kun alueella käynnistyvät kaivostoimintaa valmistelevat työt.

Kaivosviranomaisen lisätietoja maanomistajille

Kaivosviranomainen pyytää huomioimaan seuraavaa:

Kaivospiiritoimituksessa tai kaivostoimituksessa määrätyt kiinteistökohtaiset korvaukset sekä korvaukset mahdollisista kaivostoiminnan aiheuttamista vahingoista ja haitoista eivät kuulu tähän kuulemismenettelyyn eikä sen jälkeiseen päätöksentekoon. Sama pätee myös parhaillaan käynnissä oleviin kaivospiiritoimituksiin tai kaivostoimituksiin.

Näihin asioihin liittyviä mielipiteitä ei siis huomioida tässä kuulemismenettelyssä eikä sen jälkeisessä päätöksenteossa.

Edellä mainituissa asioissa toimivaltainen viranomainen on maanmittauslaitos.

Lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Ennen asian ratkaisemista Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) varaa asianosaisille tilaisuuden tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille Tukes varaa tilaisuuden ilmaista mielipiteensä lupa-asian johdosta. Kaivoslaki (621/2011) 39 §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto pyytää ennen päätöksentekoa hakemuksesta lausunnot alueen kunnalta, ELY-keskukselta, maakuntaliitolta ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituilta tahoilta.

Kaivoslaki (621/2011) 37 § ja kaivosasetus (391/2012) 25 §

Kuulemisesta ilmoitetaan asianosaisille kirjeitse. Asian vireilläolosta ilmoitetaan toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kaivoslaki (621/2011) 40 §

Jatkotoimenpiteet kuulemismenettelyn jälkeen

Hakijan kuuleminen (Kaivoslaki 621/2011) 42 §

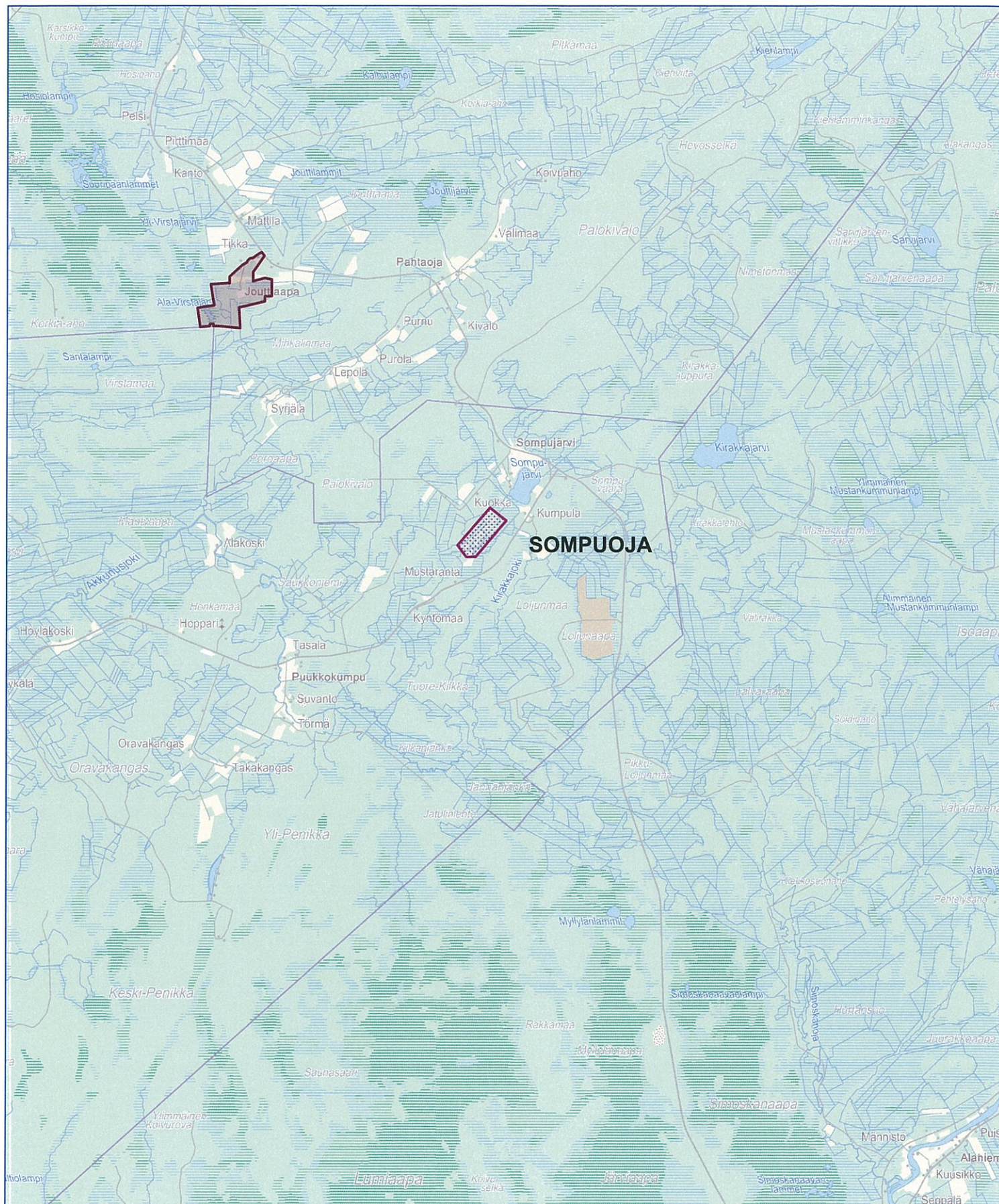
Hakijalle ja muille asianosaisille on varattava tilaisuus selityksen antamiseen sellaisista lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyistä vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Selityksen johdosta asianosaisille on varattava tilaisuus vastaselityksen antamiseen, jos selitys saattaa vaikuttaa asian ratkaisuun.

Liitteet

- LIITE 1: Kaivospiirin kartta
- LIITE 2: Kaivospiirimääräyksessä tai kaivoskirjassa annetut lupamääräykset, ympäristölupamääräykset sekä ympäristövakuuden perusteet, suuruus ja laji
- LIITE 3: Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi

Kaivospiirin kartta

SOMPUOJA -KAIVOSPIIRI

Kaivospiirimääräyksessä tai kaivoskirjassa annetut lupamääräykset, ympäristölupamääräykset sekä ympäristövakuuden perusteet, suuruus ja laji

Kaivosviranomaisen antamat lupamääräykset

Lupamääräys 1

Kaivosoikeuden haltijan tulee kaivosasetuksen (663/1965) 22 §:n mukaisesti ilmoittaa kaivostyön aloittamisesta kaivosviranomaiselle.

Lupamääräys 2

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan lisäksi vastaavasti, mitä kaivoslain (621/2011) 6, 17, 18, 68, 69, 70, 72, 73, 74, 97, 101 §:ssä sekä 11, 13 ja 15 luvuissa säädetään.

Lupamääräys 3

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan lisäksi vastaavasti, mitä kaivoslain (621/2011) 171 ja 172 §:ssä säädetään.

Kaivosyhtiön selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi

GOLD FIELDS

GOLD FIELDS
ARCTIC PLATINUM OY

Ahjotie 7
96320 Rovaniemi

Tel +358 40 512 0023
Dir +358 40 [click]

www.goldfields.co.za
www.suhanko.net

31.1.2014

TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTO (Tukes)
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Viite Selvityspyyntö 29.11.2013

Hakija Gold Fields Arctic Platinum Oy

Selvitys yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta

Tukes on pyytänyt kaivospiirin haltijoilta selvitystä koskien kaivoslain (621/2011) 52 §:n mukaisesti annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten antamista. Kaivospiirien osalta velvoite tulee kaivoslain 181 §:n siirtymäsäännöksistä. Asia koskettaa kaikkia voimassa olevia kaivospiirejä ja myös niitä kaivospiirejä tai kaivoslupa-alueita, joille Tukes on antanut määräyksen, vaikkei kaivospiiritoimitus olisi vielä päättynytkään. Selvitys tulee antaa jokaisesta kaivospiiristä erikseen.

Tämä selvitys koskee Gold Fields Arctic Platinum Oy:n (GFAP) Sompuojan kaivospiiriä (nro 4689/1a). GFAP on hakenut kaivosoikeudelle jatkoaikaa 18.12.2009 ja hakemus on kuulutettu Tukesin toimesta 4.12.2013. Hakemuksen käsittely on edelleen meneillään. Tämä selvitys on laadittu kaivoslain 52 §:n mukaiset kohdat soveltuvien osin huomioiden.

1. Kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttäminen ja rajoittaminen sekä ihmisten terveyden ja yleisen turvallisuuden varmistaminen

Sompuojan kaivospiiri sijaitsee Keminmaan kunnassa Alapaakkolan kylässä. Kaivospiirin sijainti ja alueen yleiskartta on esitetty kuvassa 1. Kaivospiirin pinta-ala on 34,22 ha ja se on kokonaisuudessaan käyttöaluetta. Alueen ympäristöolosuhteet on lyhyesti esitetty seuraavassa:

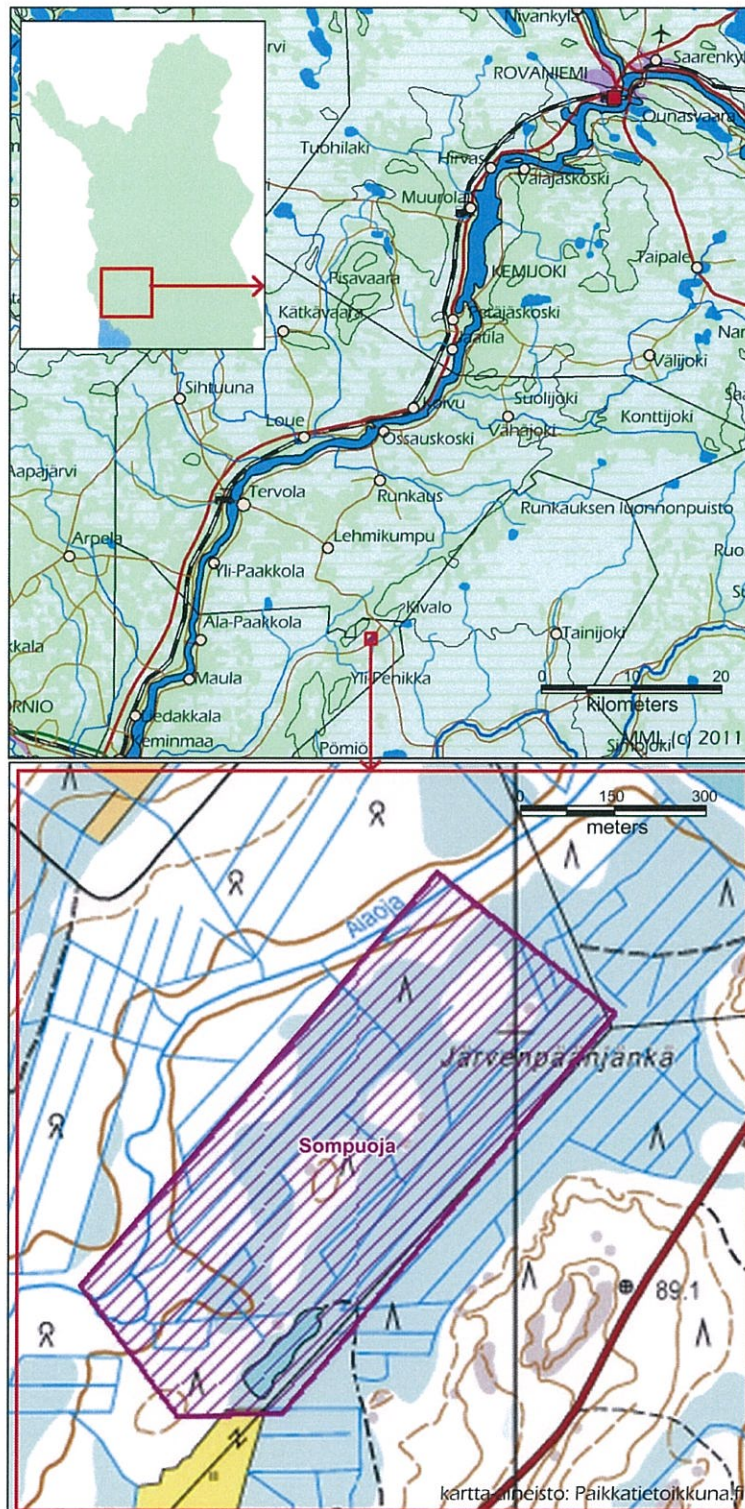
Sompuojan alue kuuluu keskiboreaalisen vyöhykkeeseen ja Pohjanmaan-Kainuun metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen. Alue on Lapin kolmion letto- ja lehtokeskusta. Tämän alueen kasvillisuus on kallioperän ominaisuuksista johtuen rehevää ja alueella elää huomioitavaa kasvilajistoa. Lettojen ja lehtojen lisäksi Lapin kolmion arvokkaimpia elinympäristöjä ovat korvet, vaarametsät sekä kalkkikallioiden metsät.

Selvitysalue on pääosin talousmetsää ja runsaiden ojitusten muuttamaa kosteikkoa. Pohjois- ja länsipäiden lävitse kulkee Sompujärvestä Kirakkajokeen laskevan Alaojan paikoin oitettu uoma.

Luontoarvojen kannalta huomioitavat aluekohteet tarkistettiin valtion ympäristöhallinnon Oiva-tietokannasta 14.1.2014 ja uhanalaisten lajien esiintymätiedot ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmästä 11.1.2014. Uhanalaisrekisterissä ei ollut havaintoja selvitysalueelta.

Selvitysalueen lähiympäristössä ei sijaitse huomioitavia aluekohteita. Lähin huomioitava kohde sijaitsee noin 2 km alueen pohjois-luoteispuolella. *Ketunpesävaaran lehdon* Natura 2000 -alue (FI1301802) kuuluu myös lehtojensuojeluohjelmaan (*Ketunpesävaaran lehto* LHO120420). Noin 2,6 km alueen itä-kaakkoispuolelta alkaa Simojoen vesistön suojeltu valuma-alue (MUU120042), samalla etäisyydellä selvitysalueen pohjois-koillispuolella sijaitsee Palokivalon rantakerrostuma (TUU-13-128). Yli 3,3 km alueen eteläpuolelta alkaa Natura-alue Martimoaapa-Lumiaapa-Penikat (FI1301602), alue on myös kansainvälisesti arvokas lintualue (IBA-alue) ja kuuluu soidensuojeluohjelmaan (Martimojärven-Kivaloitten alue SSO120478). Selvitysalueen läheisyydessä ei sijaitse perinnemaisemakohteita (Kalpio & Bergman 1999).

Lainvoimisesta kaivospiiristä huolimatta GFAP:lla ei toistaiseksi ole toteutettavissa olevaa suunnitelmaa alueelle sijoittuvan esiintymän hyödyntämisestä. Tähän mennessä suoritettujen tutkimustöiden tulosten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että nykyisen kaivospiirin pinta-ala on arvioitua kaivostoimintaa ajatellen liian pieni. Lisäksi Sompuojan esiintymän laatu ei itsessään anna edellytyksiä kaivostoiminnan käynnistämiseksi, minkä vuoksi GFAP on selvittänyt sen hyödyntämismahdollisuuksia Suhanko hankkeen satelliittiesiintymänä. Tutkimustyöt Sompuojan alueelle sijoittuvan mineralisaation laadun, jatkuvuuden ja rikastettavuuden selvittämiseksi ovat vielä kesken ja jatkotutkimukset edellyttävät sellaisia kaivoslain mahdollistamia malminetsintätoimia, jotka eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia ympäristölle tai ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle. Mahdollisen muun toiminnan osalta tullaan toimimaan kohdassa 8 esitettyjen toimenpiteiden mukaisesti, jolloin varmistetaan, ettei edellä mainittuja haittavaikutuksia jatkossakaan aiheudu.

Kuva 1. Sompuojan kaivospiirin sijaintikartta ja alueen yleiskartta.

2. Selvitys toimenpiteistä, joilla varmistetaan, ettei kaivostoiminnassa harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhintatyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta

Sompuojan kaivospiiri kattaa SJ Reef mineralisaatiota vain 950 m pituudelta, 250 m leveydeltä ja noin 300 m syvyydelle maanpinnan tasosta. GFAP:n tavoitteena on ollut selvittää SJ Reef mineralisaatioon liittyvien platinametallirikastumien hyödyntämismahdollisuuksia laajempänä kokonaisuutena ja on sen vuoksi kohdistanut tutkimustyöt koko Sompujärven kerrosintruusiolohkon alueelle. Siihen sisältyvän SJ reef mineralisaation kokonaispituus intruusion kulun suunnassa on noin seitsemän kilometriä ja sen syvyysulottuvuus on toistaiseksi avoin. Kaivospiirin ulkopuolelle sijoittuvaa mineralisaatiovyöhykettä kattavat GFAP:n valtausalueet. Päämääränä on ollut kartoittaa koko esiintymän laajuus ja laatu, jotta alueen mineraalivarantojen hyödyntämismahdollisuuksista Suhanko hankkeen satelliittiesiintymänä saadaan kokonaiskuva.

GFAP:n yleisenä tavoitteena on ollut ensin varmistaa Suhangon kaivoshankkeen toteuttavuus ja sinne suunnitellun keskusrikastamon on arvioitu tarjoavan parhaat edellytykset myös SJ Reef mineralisaatioon sisältyvien platinametalliesiintymien hyödyntämiselle kestäväällä tavalla. Tähän strategiaan ja seuraavassa esitettäviin jatkotoimiin perustuen tullaan aikanaan laatimaan yksityiskohtaiset suunnitelmat kaivostoiminnasta ja esiintymien hyödyntämisestä tavalla, joka täyttää kaivoslain vaatimukset.

3. Selvitys tutkimusten tuloksista ja esiintymän laajuudesta

Taustaa

Sompuojan kaivospiiri on osa Arctic Platinum projektia (APP), joka käsittää useita merkittäviä platinametalli-nikkeli-kupariesiintymiä ja –mineralisaatiovyöhykkeitä Ranuan, Rovaniemen, Tervolan ja Keminmaan kuntien alueella. Tunnetuista esiintymistä pisimmälle selvitettyjä ovat Suhanko hankkeen Konttijärvi, Ahmavaara ja Suhanko Pohjoinen. APP:n alueeseen sisältyvät Portimon kompleksin kerrosintruusiot ja niihin liittyvät malminetsinnällisesti potentiaaliset vyöhykkeet sekä Penikkain kerrosintruusio ja sen reef-tyypin esiintymien potentiaaliset syvyysjatkeet. APP-projektin esiintymiä ja malminetsinäkohteita suojaavien kaivospiirien, valtausten ja valtaushakemusten yhteenlaskettu pinta-ala on noin 14 800 hehtaaria.

Alun pitäen Kauppa- ja teollisuusministeriö antoi kaivoskirjan Sompuojan kaivospiirissä olevien mineraaliesiintymien hyödyntämisestä varten Outokumpu Finnmines Oy:lle

20.12.1996. Tuossa vaiheessa kaivospiirin alueelle sijoittuvasta platinametalliesiintymästä oli arvioitu pienikokoinen mineraalivaranto.

Vuonna 2000 Gold Fields Ltd (Gold Fields) ja Outokumpu Oyj käynnistivät Arctic Platinum Partnership- nimisen yhteishankkeen, jonka päämääränä oli platinametallien hyödyntämiseen tähtäävän kaivostoiminnan kehittäminen APP:n alueella. Yhteishankkeeseen liittyen Penikkain alueella sijaitsevan Sompuojan kaivospiirioikeudet siirrettiin 15.5.2001 yhteisyritys Arctic Platinum Oy:n hallintaan. Vuonna 2003 Outokumpu Oyj päätyi luopumaan yhteishankkeesta ja tässä vaiheessa Gold Fields hankki itselleen 100 % osuuden APP-projektista. Gold Fields on sen jälkeen jatkanut kaivostoiminnan aloittamiseen tähtääviä selvityksiä ja malminetsintää Arctic Platinum Partnership:stä muodostetun Gold Fields Arctic Platinum Oy:n (GFAP) kautta.

Voimakkaimmin GFAP on panostanut tutkimuksissaan Suhangon kaivoshankkeen selvityksiin, koska sen on arvioitu tarjoavan parhaat edellytykset merkittävän kaivostoiminnan käynnistämiseksi ja samalla myös muiden APP-projektin esiintymien hyödyntämiseksi. Suhangon kaivoshankkeesta on valmistunut kaksi kannattavuusselvitystä, ensimmäinen vuonna 2005 ja toinen 2008. Molemmat selvitykset perustuivat Konttijärven ja Ahmavaaran platinametalli-kupari-nikkeliesiintymien avolouhintaan ja niiden malmien vaahdotusrikastukseen Suhankoon sijoittuvassa keskusrikastamossa. Selvitykset eivät osoittaneet hanketta kannattavaksi silloin vallinneissa olosuhteissa. Vuodesta 2009 alkaen GFAP on selvittänyt kaivostoiminnan käynnistämisen mahdollisuuksia laajennetun Suhanko hankkeen Konttijärven, Ahmavaaran ja Suhanko Pohjoinen esiintymien mineraalivarantojen pohjalta ja perustuen hydrometallurgiseen Platsol® -rikastusprosessiin. GFAP:n vuoden 2012 lopussa valmistunut alustava kannattavuusselvitys (pre-feasibility study) osoitti, että uutta Platsol® -prosessiin perustuvaa rikastustekniikkaa voidaan menestyksellisesti käyttää Suhangon malmien rikastamisessa. Seuraava vaihe Suhanko hankkeessa on mahdollinen päätös varsinaisen kannattavuusselvityksen käynnistämisestä. Laajennettua Suhanko hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiselvitys on valmistunut vuoden 2013 lopussa.

Tutkimustöiden tulokset Sompuojan kaivospiirillä

GFAP on vuoden 2000 jälkeen suorittanut Sompuojan kaivospiirin alueella timanttikairauksia kaikkiaan 7.368 metriä. Alueen esiintymien arvioinnissa GFAP:lla on lisäksi ollut käytössään Outokumpu Oyj:n aiempien yli 7.000 m tutkimuskairausten sekä geofysikaalisten maanpintamittausten tulokset. Vuonna 2002 GFAP avasi kaivospiirin alueella tutkimuskaivannon, jossa SJ Reef mineralisaation kallion pintaan puhjennutta

osaa paljastettiin noin 120 metrin pituudelta ja 20 metrin leveydeltä mineralisaation geologista kartoitusta varten.

SJ Reef platinametallimineralisaatio sijoittuu Penikkain kerrosintruusion kolmannen ja neljännen megasyklisen yksikön rajapinnan tuntumaan. Näiden megasyklisten yksiköiden on tulkittu edustavan kahta erillistä magmapulssia. Platinametallimineralisaatio sijaitsee tyypillisesti neljännen megasyklisen yksikön ultramafisen yksikön alaosassa sen pyrokseeniittisessä vyöhykkeessä, joka paikoin sisältää epäjatkuvia kromitiittisiä linsejä. Paikoin mineralisaatio ulottuu osittain stratigrafisesti pyrokseeniittisen yksikön yläpuolella sijaitsevan peridotiittisen yksikön puolelle. Mineralisaation alapinta voi lisäksi paikoin ulottua joitakin kymmeniä senttimetrejä alemmas stratigrafiassa, kolmannen megasyklisen yksikön gabron yläosaan. Tyypillisesti pyrokseeniittisen yksikön alapinta on voimakkaasti hiertynyt ja muuttunut tremoliitti-kloriitti- tai kloriittiliuskeeksi.

Sompuojan kaivospiirillä SJ Reef platinametallimineralisaation kallion pintaan ulottuvan osan pituus on noin 950 m. Mineralisoituneen vyöhykkeen paksuus vaihtelee tyypillisesti muutamasta senttimetristä kolmeen metriin, mutta voi enimmillään olla kymmenen metrin luokkaa, keskipaksuuden ollessa noin metrin suuruusluokkaa. Mineralisoitunut vyöhyke on siirrosten muokkaama, mutta yleisesti ottaen sen lounas-koillissuuntainen kulku on vakaa ja esiintymä kaatuu 50-55° kulmalla kohti luodetta. Esiintymän puhkeamaa kallion pinnassa peittää moreeni.

SJ Reef mineralisaation tärkeimmät arvometallit ovat platina, palladium, rhodium ja kulta. SJ Reef on tyypillisimmillään täysin rikitön platinametallien ja kullan mineralisaatio, jolloin siinä ei ole sulfidimineraaleja. Paikallisesti platinametallimineralisaation yhteydessä voi kuitenkin esiintyä pienialaisia kuparikiisumineralisaatioita. Malminineraalit esiintyvät raekasaumina tai satunnaisina yksittäisinä rakeina. Platinametallimineraalien raekoko on useimmiten alle 60 µm, osan ollessa pölymäisen hienoa. Mineralisaation tärkeimmät palladiumin (Pd) kantajat ovat isomertieiitti ja koostumukseltaan vaihtelevat Pd-Cu-arsenidit. Tärkein platinamineraali on sperryliitti.

Tutkimusten tulokset ovat osoittaneet, että kaivospiirin alueella SJ Reef mineralisaatioon sisältyy pienialaisesti erittäin platinametallirikkaita rikastumia, joille kuitenkin on luonteenomaista voimakas ja vaikeasti ennustettava pitoisuusvaihtelu. Tämän on todettu olevan SJ Reef-mineralisaatiolle luonteenomainen piirre myös muualla Penikkain intruusion alueella. Kaivospiirialueella sijaitsevan platinametalliesiintymän arvometallimäärä on arvioitu sen verran vähäiseksi, että GFAP on pyrkinyt selvittämään sen hyödyntämismahdollisuuksia koko Sompujärven intruusiolohkoon sisältyvän SJ Reef esiintymän puitteissa. Esiintymän mineraalivarannoista ei toistaiseksi ole julkaistu tietoja.

4. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kaivospiirialue ei kuulu poronhoitoalueelle, joskin se sijaitsee Narkauksen ja Isosydänmaan paliskuntien lähialueella. Etäisyys edellämainittujen paliskuntien rajoihin on noin 1-2 km. Alueen sijainnista johtuen ei poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämistoimille ole tarvetta.

5. Saamelaisten asema ja oikeudet alkuperäiskansana sekä kolttien kolttalain mukaiset oikeudet

Sompuojan kaivospiiri ei sijaitse saamelaisten kotiseutualueella tai kolttaväestön asuinalueella, joten yllämainitut kysymykset eivät koske tätä kaivospiiriä.

6. Kaivostoiminnan lopettamisen vakuus sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista

Sompuojan kaivospiirin alueella ei ole harjoitettu kaivostoimintaa, eikä sitä olla välittömästi käynnistämässä, joten siihen liittyvää vakuutta ei ole aihetta antaa.

Malminetsintätyöt ja niiden jälkihoito on suoritettu kaivoslain edellyttämällä tavalla. Ympäristöviranomainen on tarkastanut alueella olevan kaivannon tilan vuonna 2006 ja todennut, että lisätöille ei ole aihetta. Sompuojan alueella vuonna 2003 avattu veden täyttämä tutkimuskaivanto ja sen pintamaiden läjitysalueet on maisemoitu riittävästi.

GFAP:n käytännön mukaisesti vanhojen kairareikien suojaputket kaivospiirin alueella lyhennetään lähelle maanpinnan tasoa. Tälle jälkihoitotyölle GFAP vuonna 2013 on esittänyt vakuuden. Nykyisellään alue on yleisen turvallisuuden edellyttämässä kunnossa, eikä alueella sen suhteen tarvita muita jatkotoimia.

Siinä vaiheessa kun alueella käynnistyvät kaivostoimintaa valmistelevat työt tullaan tarvittava vakuus arvioimaan kaivosviranomaisen kanssa sen hetkisten suunnitelmien perusteella.

Mahdollinen tulevaisuudessa tapahtuva koelouhinta kuuluu kaivoslain 5 ja 10 pykälissä tarkoitettuihin malminetsintätutkimuksiin. Mahdolliseen alueella tapahtuvaan koelouhintaan liittyen GFAP:lla on voimassaoleva Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston (nykyinen PSAVI) lupapäätös Nro 16/08/1 (27.3.2008), koskien PGM-esiintymän

maalalaisia tutkimuksia. Päätöksessä on annettu tarvittavat määräykset, jotka osaltaan varmistavat, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyjä seurauksia.

GFAP esittää, että vakuuksien lajiksi hyväksyttäisiin pankkitakaus tai vakuutus.

7. Lupamääräysten tarkistamiseen liittyvien selvitysten toimittamiseen asetettava määräaika

GFAP esittää, että kaivosviranomaisen asettaisi riittävän pitkän ja vähintään 6 kk pituisen määräajan selvityksille, jotka liittyvät lupamääräysten tarkistamiseen.

8. Muu kaivosluvan nojalla tapahtuva toiminta ja niitä koskevat seikat sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa kiellettyä seurausta

Sompuojan kaivospiirillä tapahtuva toiminta voi hankkeen tässä vaiheessa käsittää lähinnä normaalia tutkimus- ja kairaustoimintaa, joista ei aiheudu kaivoslain 48 § toisen momentin mukaisia seurauksia.

9. Muista yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Hakemuksen kohteena olevaan esiintymään ei hankkeen tässä vaiheessa liity sellaisia toimintoja tai vaikutuksia, jotka voisivat aiheuttaa yleiseen tai yksityiseen etuun liittyviä eturistiriitoja. Asiaa ei siten ole tarpeen enempi tässä yhteydessä käsitellä.